Revista „Limba Română” și Facultatea de Litere, USM – consonanța spiritului românesc prin limbă

Revista „Limba Română” a apărut în perioada schimbărilor epocale, atunci când cuvântul frumos rostit în limba română pe aceste meleaguri suna profetic, suna autentic, chemându-i pe toți la reedificarea unei societăți libere și prospere. În același timp, un obiectiv primordial al revistei devenise „renașterea graiului străbun al basarabenilor”.

La înființarea revistei, cuvântul de salut al redactorilor aducea în prim-plan scopurile centrale ale ei, revelându-se faptul că „ne vom adresa în primul rând pedagogilor, studenților, elevilor, într-un cuvânt, școlii de toate treptele, unde se dă, de fapt, bătălia decisivă pentru revigorarea și perpetuarea neamului și a graiului matern, pentru conștientizarea unității etnice și spirituale a tuturor românilor”[1]. Aceste rânduri, cu accentul pe câteva puncte nevralgice, evidențiază gravitatea situației în care ajunsese limba română, ca, de altfel, întreaga societate. Totul trebuia luat de la capăt, purificat, procesat și recuperat. O misiune pe cât de nobilă, pe atât de complexă și dificilă.

Trebuie să remarcăm de la bun început cutezanța, entuziasmul și perspicacitatea unor personalități, între care Nicolae Mătcaș, ministrul Educației de atunci, regretatul profesor, savant și patriot Ion Dumeniuk, ziaristul Alexandru Bantoș, precum și alți filologi, istorici, poeți, publiciști, care au inițiat și au animat acest proiect extrem de important pentru spațiul nostru lingvistic și cultural.

S-au perindat, de-a lungul anilor, multe nume notorii pe paginile revistei, conferindu-i atât pondere spirituală, cât și longevitate existențială: Eugen Coșeriu, Valeriu Rusu, Dumitru Irimia, Eugen Munteanu, Mioara Avram, Nicolae Corlăteanu, Anatol Ciobanu, Gheorghe Chivu, Ana Bantoș, Ion Ciocanu, Stelian Dumistrăcel, Constantin Ciopraga,

[1] *Cuvânt de început,* în „Limba Română” (Chișinău), nr. 1, 1991, p. 3.

Ioan Oprea, Ioan Lobiuc, Stanislav Semcinski, Silviu Berejan și mulți alții.

O secvență aparte în lungul drum de afirmare și supraviețuire al revistei „Limba Română" îl reprezintă colaborarea foarte strânsă, aș spune organică, cu Facultatea de Litere a Universității de Stat din Moldova. Fondatorii revistei, membrii colectivului de redacție și mulți dintre autori au fost profesori la facultatea noastră sau absolvenți ai acesteia, fapt care a condus la implicarea întregii facultăți în procesul de realizare și promovare a publicației.

Colaborarea intensă dintre cele două entități culturale, revista „Limba Română" și Facultatea de Litere, USM, presupune multiple proiecte comune, care țin de cultivarea și revitalizarea limbii române din acest spațiu etnic extrem de sensibil.

Conform programului tipărit în primul număr, „o preocupare deosebită a revistei o va constitui predarea limbii și literaturii române", menționându-se faptul că „pentru realizarea acestui obiectiv vom apela la concursul filologilor și al cadrelor didactice din republică și din România, stimulând orice efort al autorilor în direcția renașterii vechilor tradiții ale școlii românești", fiind deschise astfel oportunități pentru toți cei care tindeau și doreau să contribuie în mod real la revitalizarea limbii române din acest spațiu cultural. Este semnificativ faptul că cei dintâi care au răspuns apelului au fost cadrele didactice de la Facultatea de Litere, angajându-se plenar în atingerea scopurilor revistei. Răsfoind arhiva, constatăm cu satisfacție că articole, studii, recenzii, tablete de cultivarea limbii semnate de profesorii noștri se regăsesc în aproape toate numerele revistei „Limba Română", de la apariție până în prezent. Aici și-au început cariera de cercetare toți profesorii noștri mai tineri, publicând materiale valoroase, care s-au constituit apoi în teze de doctorat, în monografii, în suporturi de curs sau manuale.

În același timp, pe la finele anilor '90, revista a inițiat un proiect pe cât de generos, pe atât de necesar, care prevedea predarea limbii române alolingvilor din instituțiile statului, în special funcționarilor – cursuri susținute de Primăria municipiului Chișinău. În mod firesc, la realizarea acestui proiect au fost angajate multe cadre didactice de la Facultatea de Litere. Chiar dacă n-a păstrat anvergura de altădată, acesta este

funcțional, iar profesori, studenți, masteranzi, doctoranzi sunt invitați să țină cursuri de limba română pentru alolingvi.

În altă ordine de idei, constatăm o colaborare selectă dintre revista „Limba Română" și Facultatea de Litere, USM în ceea ce privește organizarea conferințelor, a simpozioanelor științifice, prin publicarea, pe paginile revistei, a materialelor care au fost prezentate în cadrul acestora.

Un număr memorabil l-a constituit, în anul 2014, simpozionul internațional *In honorem profesorul universitar Anatol Ciobanu, la 80 de ani de la naștere*, care a stat, împreună cu alte personalități marcante, la întemeierea revistei „Limba Română" și care a contribuit în mod substanțial la valorificarea ei. De asemenea, în anul 2016, a fost comemorat fondatorul, primul redactor-șef al revistei, Ion Dumeniuk, în cadrul simpozionului *Cercetări actuale de lingvistică română. Ediția a III-a. In memoriam Ion Dumeniuk – 80 de ani de la naștere*. Materialele conferinței au fost publicate atât într-un volum separat, precum și în revista „Limba Română", care a devenit o importantă sursă de diseminare a informației științifice pe întreg spațiul românesc.

Cea mai recentă colaborare ține de toamna anului 2019, când am omagiat o personalitate marcantă, o lingvistă cu multă pondere în mediul nostru academic, pe doamna profesor, doctor habilitat Iraida Condrea, revista publicând un șir de comunicări din cadrul conferinței.

Bineînțeles, au existat și există mai multe aspecte distinctive care dezvăluie relațiile strânse, prietenești dintre cele două instituții cultural-instructive, pe care nu le-am cuprins în această relatare. Totuși ni se pare important să subliniem că respectiva colaborare este durabilă și că, în pofida unor modificări, reconfigurări ale Facultății de Litere, care puneau în pericol însăși existența ei ca entitate național-culturală, relația firească și temeinică va continua.

La ceas aniversar, dorim revistei „Limba Română" vigoare creativă, prieteni devotați și de calitate, succese multe și remarcabile în realizarea celui mai important obiectiv: edificarea, cizelarea și promovarea Limbii Române.

La mulți ani!

Viorica MOLEA,
doctor habilitat, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova